

Tursunbay Adaşbayev

(1939)

1939 yılında Oş iline bağlı Ala-Buka ilçesinin Mazar köyünde bir kolhozcu ailesinde doğdu. 1957 yılında liseyi bitirdi. 1968 yılında Taşkent Devlet Üniversitesi Gazetecilik Fakültesinden (açık öğretim programından) mezun oldu. Şiirleri il ve cumhuriyet genelindeki süreli yayınlarda 1957 yılından itibaren yayınlanmaya başladı. Ağırlıklı olarak çocuklar için şiirler yazdı. Şiirleri "Ala-Too", "Caş Leninçi", "Şark Yulduzi", "Gülhan", "Muştum" ve "Gunça" adlı dergilerde çıktı. Çocuklar için yazdığı şiirlerden oluşmuş beş şiir kitabı yayımlandı. 1968 yılından itibaren SSCB Yazarlar Birliği üyesidir.

ESERLERİ:

Ala-Tooluk Bolomun (Ala-Tooluyum), (Şiirler) "Mektep" Yayınevi, Frunze 1972, 25 s.

Özbekçe eserleri:

Kamaldın Alması (Kamalın Elması), (Şiirler), "Caş Gvardiya" Yayınevi, Taşkent 1964, 25 s.,

Biz Sayakatçılar (Biz Seyyahlar), (Şiirler) "Caş Gvardiya" Yayınevi, Taşkent 1966, 35 s.,

Arslanbap Şarkıratması (Arslanbap Şelalesi), (Şiirler), "Caş Gvardiya" Yayınevi, Taşkent 1969, 30 s.,

Nur-Dariya (Nur-Dariya), (Manzume ve Şiirler), "Caş Gvardiya" Yayınevi, Taşkent 1974, 40 s.

Şiirler

KARANGIDA BİLBESTEN

Bul emnesi, sandıkka
Birö kolun salıptır,
Bir başıtka cañgaktan,
Beş daanası kalıptır.
Oy, balası kurguruñ,
Cañgaktardı kim cedi? -
dep Nurmattın enesi
Akırın suroo berdi.
Nurmat coop kaytardı
Başın cerden kötörböy:
- Karañgıda beşöösün,
Kalsam kerek men körböy...

BAYGE

Taştan taşka urunup,
Akkan suunu kördü da.
Çurkap ketti Muratbek
Çıgamın dep aldıga.

Birde tömön, birde örgö,
Çıgat, çurkayt, şaşlat.
A suu dağı culkunuuda
Ak köbüğü çaçırap...

Murat barat özünçö oylop,
"Suudan artka kalbasam..."
A suu oynoyt, külöt, ırdayt
Aga köñül burbastan.

Murat toktop arkasına
Kılçaydı ele akırın
Pahtazarga burulup suu
Irdap catat şat ırın...

KAR

Cerdin beti çoñ supura,
Bulut köktön kar sebet.
Bir zamatta talaa-tüzdü,
Orop kaldı ak şeyşep.

KARANLIKTA FARKETMEDEN

*Bu da ne, sandığı
Biri karıştırmış,
Bir torbadaki cevizlerden,
Beş tanesi kalmış.
Ah, kahrolasının çocuğu,
Cevileri kim yedi?
diye Nurmat'ın annesi
Yavaşça soru sordu.
Nurmat cevap verdi
Başını yerden kaldırmadan:
- Karanlıkta beşini,
Ben görmemiş olsam gerek...*

ÖDÜL

*Taştan taşta çarparak
Akan suyu gördü de.
Koşmaya başladı Muratbek
Ondan hızlı olacağı diyen.*

*Bir aşağıya bir yukarıya
Çıkar, koşar, acele eder.
Su ise hâlâ coşmakta
Ak köpükler saçarak...*

*Murat gidiyor kendince düşünüp,
"Suyun ardında kalmayayım..."
Su ise oynar, güler, şarkı söyler
Buna hiç aldırış etmeden.*

*Murat durup arkasına
Döndüğünde yavaşça
Pahtazar'a burulup su,
Söylemekte neşeli şarkısını...*

KAR

*Yeryüzü büyük bir sergi,
Bulut gökten kar serper.
Bir zaman sonra düzü bayırı,
Kapladi ak bir çarşaf.*

A biz samap tursak dağı,
Çok salıngan sandaldı.
Çıldızçaday appak karlar,
Biylep algan kıyaldı.
Bak içinde ala küçük,
Oynoyt eski terini.
Kamal baykem kolun üylöp,
Otun carat erinip...
Daraktar ak kiyinişip,
Çıkpayt baldar colgo köp.
Kök avtobus tañ azandan,
Coldu catat ütiktöp...
Daalı babam kolunan
Tüşpöyt kürök, şıprığı.
Tazalangan cer betine,
Caayt ak kar uturu.
Şamal kardı çaçıp ketet,
Birde katuu ışkırat.
Sırtka çıgıp basıp körsöm,
Ötüük korkot kıçırıp.
A morlordon çıkkın tütün,
Kalat zamat kesilip.
Murdu tartıp turat inim,
Tumagın pas tüşürüp.

CAZ KELGENDE

Kıştın karı sapırıldı,
Kün ırdadı çaşıl ırdı,
Aylanada calbız cıtı
Caz kelgende.

Cağılgandar cañgak çaqtı,
Kızgaldaktar selde taktı,
Kün katkıp külüp cattı,
Caz kelgende!

Kozu karın terdik toodon,
Calkoo Adıl barbıy koygon,
Apam kuurup, cırgap toygom,
Caz kelgende.

UULUMA

Kataal turmuş turgan biylep,
Ötüük anda tüşkö kirbeyt.
Cakası kir kiyip köynök,
Tañ kalbagın, östük cüdöö.
Cılañ ayak, tuflıy kayda,
Maşak terdik een sayda.

Zıgıra nan, dümbül cedik,
Carma bolso şügür dedik.
Soğuş dese köñül çөгöt...
Seni karap kuşum tüşöt.

Oylop körçü özüñ dele,
Koş-koş kostyum, köynök belen.
Bizdin çaştık oor ötkön,
Cürök zırp dep çıkkın örttön.

Ak iş kılgın tuğan elge,
Catıp içer bolo körbö.
Baylıkka mol Ata-Curtun,
Topuragın ıyık tutkun.

*Biz hâlâ çok isterken,
İçi köz gibi sıcak ayakkabıyı.
Yıldızcık gibi apak karlar,
Hükmetti hayâlimi.
Bağ içinde benekli enik,
Oynamakta eski deriyi.
Kemal ağam ellerini üfleyip,
Odun yarmakta erinip...
Ağaçlar ak giyinip,
Çıkmaz çocuklar sokağa çokça.
Mavi otobüs sabah ezanından beri,
Yolu ütölemekte...
Cesur babamın elinden
Düşmez kürekle, süpürge.
Temizlenen yeryüzüne,
Yağar ak kar tertemiz.
Rüzgâr karı dağıtır geçer,
Bazen sesli hapsirir.
Dışarı çıkıp yürüdüğümde,
Çizme korkar gıcırda.
Bacalardan çıkan duman,
Zamana mahkum olur kalır.
Burunu çekip durur kardeşim,
Kalpağını alnına düşürüp.*

BAHAR GELDİĞİNDE

*Kışın karı savruldu
Güneş söyledi yeşil şarkıyı.
Etrafta nane kokusu
Bahar geldiğinde.*

*Yıldırımlar ceviz kırdı,
Gelincikler tacını taktı.
Güneş kahkahayla gülüp açtı,
Bahar geldiğinde!*

*Kuzu kulağı topladık dağdan,
Tembel Adıl idi bizimle varmayan,
Annem kavurdu, neşe içinde doydum,
Bahar geldiğinde.*

OĞLUMA

*Zor hayat yaşıyorduk,
Çizmeyi düşümüzde bile görmezdik.
Giyerek kirli yakalı gömlek,
Şaşırmayın, büyüdük sıkıntı içinde.
Yalın ayak, ayakkabı nerede,
Başak topladık dere kenarında.*

*Pişmemiş ekmek, ham yedik,
Yarma bulduğumuzda şükür dedik.
Savaş denildi mi içim kararır...
Sana bakıp hevesim kırılır.*

*Şöyle bir düşün kendin de,
Sıra sıra takım elbise, gömlekler.
Bizim gençliğimiz sıkıntılı geçti,
Yüreğimiz ağzımızda çıktığımız ateşten.*

*Doğru iş yapın kendi halkınıza,
Yan gelip yiyip içenlerden olma.
Zenginliği çok olan vatanımızın,
Toprağını kutsal tutun.*